

Να είστε καθοδηγητικοί- Λόγια του Aldo Naouri στους γονείς.

Στο καινούργιο του βιβλίο, «Εκπαιδύοντας τα παιδιά» (Odile Jacob), ο ποιο γνωστός παιδίατρος στη Γαλλία εξηγεί γιατί τα παιδιά μας είναι χειρότερα από πριν και ενθαρρύνει τους γονείς να αναλάβουν χωρίς φόβο τον ρόλο του καθοδηγητή.

Υπενθυμίζει την επιθυμία του, την επιστροφή του πατέρα, κριτικάρει την «ιερή» διατροφή του παιδιού να τρώει όποτε αυτό θέλει, επικρίνει την παντοδυναμία της μητέρας και εκφέρει την άποψη του θετικού ρόλου του πόνου στην γέννα. Εδώ και 25 χρόνια ο παιδίατρος Aldo Naouri αναλύει ένα προς ένα τα βασικά που αφορούν την γέννηση και την μοντέρνα εκπαίδευση.

Τι σημασία έχει αν οι ειδικοί φωνάζουν για ιεροσυλία και αμφισβητούν την νομιμότητα να αναφέρεται στο υποσυνείδητο, σαν ψυχαναλυτής, ενώ δεν έχει ασχοληθεί ποτέ του, ο Naouri συνεχίζει να νουθετεί. Στο όνομα των γονέων που έχουν αποπροσανατολισθεί εδώ και 30 χρόνια από τις αντικρουόμενες θεωρίες για την ανατροφή των παιδιών, τα βιβλία του αποτελούν μια εκπληκτική επιτυχία, χαρακτηριζόμενα όμως ως «αντιδραστικά».

Στο βιβλίο του «Εκπαιδύοντας τα παιδιά» που κυκλοφόρησε στις 20 Μαρτίου από τις εκδόσεις Odile Jacob, ο Naouri καλεί τους γονείς όσο ποτέ άλλοτε να ξαναπάρουν σταθερά στα χέρια τους την υπόθεση των επιγόνων τους. Τα σημερινά «προβληματικά παιδιά», τα δύσκολα παιδιά, τα ανήσυχα και δυστυχημένα, των οποίων ο αριθμός κατά τον Naouri αυξάνεται, είναι παιδιά κακοαναθρεμμένα.

Η συνέντευξη στο περιοδικό “Le Point”:

Le Point: Τα παιδιά μας πηγαίνουν τόσο άσχημα;

Aldo Naouri: Πιστεύω ναι. Στα 40 χρόνια που εξασκώ το επάγγελμα μου, βλέπω πόσο τα πράγματα έχουν αλλάξει. Η φυσική τους υγεία έχει βελτιωθεί αισθητά, αλλά παρουσιάζουν εδώ και 10 ή 15 χρόνια, προβλήματα συμπεριφοράς και αναπτύξεως άγνωστα παλαιότερα.

Le Point: Παραδείγματος χάριν;

Aldo Naouri: Παρουσιάζουν δυσκολίες σχετικές με την καθυστέρηση της εκμάθησης της γλώσσας, σχολικά προβλήματα, προβλήματα υπερκινητικότητας. Η απόδειξη; Η απίστευτη ανάπτυξη των επαγγελματιών όπως αυτά που σκοπεύουν σε «αποκατάσταση» και αναφέρονται στην ψυχομετρία ή την ορθοφωνία.

Le Point: Κατά την γνώμη σας, προτού οι γονείς καταφύγουν στον ψυχολόγο, πρέπει να εκπληρώσουν τον καθοδηγητικό τους ρόλο καθόλη την διάρκεια της παιδικής ηλικίας. Όμως δεν το κάνουν, γιατί;

Aldo Naouri: Στο βάθος αυτής της «αδυναμίας της καθοδήγησης», υπάρχουν δύο βασικά γεγονότα. Το πρώτο είναι ο έλεγχος από το 1975 των γεννήσεων με την αντισύλληψη. Προφανώς με χαροποιεί. Αλλά αλλάζει τα πάντα. Το μωρό δεν είναι πλέον ένα αθέλητο αποτέλεσμα της σεξουαλικής πράξεως, αλλά το αποτέλεσμα της θελήσεως και των δύο, τοποθετούμενο επομένως στην κορυφή του οικογενειακού οικοδομήματος. Το δεύτερο είναι το πέρασμα την ίδια περίοδο από μια κοινωνία της στερήσεως σε μια κοινωνία της αφθονίας. Προφανώς και αυτό με ικανοποιεί. Όμως σε μια κοινωνία της στερήσεως όπως εκείνη που γνωρίσαμε πριν από το 70, το ενδόμυχο μήνυμα που υπήρχε στην εκπαίδευση ήταν: «Δεν μπορείς να τα έχεις όλα». Παρείχετο μια κατάσταση που το λιγότερο που μπορούσε να χαρακτηριστεί ήταν αυτή της διάψευσης (ματαίωσης), αυτή που οι ψυχαναλυτές ονομάζουν έλλειψη και που είναι κατά την γνώμη μου ουσιαστική στην εκπαίδευση ενός παιδιού από την ποιο μικρή ηλικία. Σήμερα το μήνυμα της καταναλωτικής κοινωνίας, επομένως και των ίδιων των γονέων είναι «Όχι μόνο μπορείς να τα έχεις όλα, αλλά όπως και εμείς, έχεις δικαίωμα σε όλα».

Le Point: Υπαινίσσεστε ότι είναι οι μεσαίες τάξεις που πρέπει να αναλάβουν την καθοδήγηση των παιδιών τους.

Aldo Naouri: Απόλυτα. Γιατί αυτές ήταν που ωφελήθηκαν από την αύξηση του πλούτου. Πως να αναθρέψουν τα παιδιά τους μέσα σε μια αφθονία που είναι τόσο νέα; Με κίνδυνο να σοκάρω, σκέπτομαι πως οι ανώτερες τάξεις της κοινωνίας που είχαν αυτή την κληρονομιά και δεν γνώρισαν τον βάρβαρο πλουτισμό, πορεύονται καλλίτερα, γιατί συνεχίζουν να έχουν την διάψευση στην εκπαίδευση, είτε ευχαριστεί είτε όχι τα παιδιά.

Le Point: Η θεωρία σας εφαρμόζεται ίσως στις καλές συνοικίες, αλλά το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας σήμερα αποκλείεται από την αφθονία. Τα παιδιά των δύσκολων συνοικιών είναι απογοητευμένα και δεν πάνε καλά.

Aldo Naouri: Προέρχομαι και εγώ από την μιζέρια, από την οποία κατάφερα να βγω και δεν είμαι ο μόνος από την γενιά μου. Μεγάλωσα όμως σε μια εποχή όπου το μήνυμα της

ήταν: «Δεν μπορείς να τα έχεις όλα, αλλά μπορείς να αγωνισθείς για να έχεις όσο το δυνατόν περισσότερα». Αυτό που είναι φοβερό, είναι να μεγαλώνεις στη στέρηση και η κοινωνία να σε κάνει να πιστεύεις ότι έχεις δικαίωμα για τα πάντα. Είναι κάτι που μπορεί να σε τρελάνει.

Le Point: Γιατί τόσοι πολλοί γονείς παραπονιούνται, ότι δεν μπορούν να έχουν καθοδηγητικό ρόλο;

Aldo Naouri: Αυτό που θεμελιώνει την καθοδηγητικότητα δεν είναι ο θυμός, δεν είναι τα χαστούκια ή το ξύλο τα οποία καταδικάζω, είναι η ιεραρχία μέσα στην οικογένεια και προπάντων η αίσθηση ότι υπάρχει. Όταν δεν υπάρχει η ελάχιστη αμφιβολία πάνω στο δικαίωμα του καθοδηγείν, όταν δεν χρησιμοποιούμε μεθόδους δελεασμού, τότε ο ρόλος του καθοδηγητή λειτουργεί. Πολλοί γονείς εμπλέκονται σε διαπραγματεύσεις, σε παζάρια με τα παιδιά τους. Όμως διαπραγματευόμαστε με ένα άτομο ίσο με εμάς!

Le Point: Αυτό το άτομο δεν είναι ένα παιδί;

Aldo Naouri: Ένα μικρό παιδί είναι μια προσωπικότητα άξια σεβασμού. Αλλά όχι δεν είναι ακόμη ένας ισότιμος συνομιλητής.

Le Point: Μα δεν είναι δικό σας λάθος, των παιδιάτρων, των ψυχολόγων και των υπολοίπων ειδικών για τα παιδιά, που οι γονείς δεν αισθάνονται ως καθοδηγητές; Τα βιβλία και οι μεγάλες θεωρίες που γνωρίζετε και που εξασκείτε, δεν αποδεικνύουν ότι εσείς είστε που έχετε αποστερήσει αυτό τον ρόλο;

Aldo Naouri: Απόλυτα! Μα μην με βάζετε και μένα μέσα. Όλο μου το έργο, εδώ και τριάντα χρόνια, αποτελείται ακριβώς από την προσπάθεια να πείσει τους γονείς να επανεύρουν την θέση τους και να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη στους εαυτούς τους. Είχα πει στην Françoise Dolto¹: «Λόγω των απόψεών σας οι γονείς έχουν μουγγαθεί, γι' αυτό τους συμβουλεύω να μην σας ακούν!». Είχε ένα τέτοιο ταλέντο ώστε καθιστούσε τους γονείς παράλυτους. Προτιμώ τους γονείς που κάνουν λάθη, αλλά αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους και τα δικαιώματά τους αυτοί «υψηλά ιστάμενοι» και τα παιδιά «χαμηλά», παρά αυτούς που καταφεύγουν στις συνταγές των ψυχιάτρων.

Le Point: Ισχυρίζεστε, εσείς ο φανατικός της ψυχανάλυσεως ότι η θέση που έχει πάρει το υποσυνείδητο μέσα στην κοινωνία μας είναι εμπόδιο στην εκπαίδευση!

Aldo Naouri: Μα η εκπαίδευση δεν είναι διαδικασία θεραπευτική! Είναι μια δέσμευση των ορμών! Η λέξη η οποία μπορεί να κάνει την μεγαλύτερη ζημιά μέσα στις οικογένειες είναι η λέξη «τραυματικός». Φοβόμαστε μήπως την υποστούν τα παιδιά και έτσι υφίστανται πολύ καλά την απογοήτευση, τους εμποδίζουν να μεγαλώσουν...Είναι όπως όταν έρχονται στον παιδίατρο με τα οκτάχρονα παιδιά τους, μαζί με ένα μπιμπερό ή με μια πιπίλα στο στόμα, γιατί ο γονιός δεν ξέρει πως να το αποτρέψει χωρίς να το «τραυματίσει». Αρκεί να τους το πάρει!

---

¹**Françoise Dolto** (1908 –1988), γνωστή γαλλίδα παιδίατρος και ψυχαναλύτρια που ασχολήθηκε με την ψυχανάλυση των παιδιών.

Le Point: Χρησιμοποιείται λέξεις πολύ σκληρές για τους γονείς, μα είναι προπάντων οι μητέρες που ως συνήθως μέσα στα γραπτά σας, κατηγορούνται για όλα τα κακά. Θα έλεγε κανείς ότι μετά από 40 χρόνια συναναστροφή στο ιατρείο σας, δεν μπορείτε ούτε να τις βλέπετε!

Aldo Naouri: Αντιθέτως, συμπάσχω με την μοίρα τους και θέλω να τις βοηθήσω! Τις έχουν κάτω από μια μεγάλη πίεση αυτή της μητρότητας και εκείνη του επαγγέλματος, που για να κρατηθούν έχουν βρει ένα τρόπο απλό να επιμελούνται του ναρκισσισμού τους: να αγαπιούνται από τα μικρά παιδιά τους ευχαριστώντας τα σε όλα, τιθέμενες καθολοκληρίαν στην διάθεσή τους. Πρόκειται για καταστροφή!

Le Point: Όμως οι σημερινές γυναίκες εργάζονται, επενδύουν έξω από τα παιδιά τους. Πως μπορούν να τεθούν στην διάθεσή τους;

Aldo Naouri: Προσπαθώντας να ανακτήσουν κάθε βράδυ σε μιάμιση ώρα τις δέκα ώρες της απουσίας τους! Τι λάθος! Προσπαθώ να τις πείσω ότι η παρουσία τους δεν έχει την σημασία που της δίνουν και πως τα μωρά τους, πέντε λεπτά αφότου τις βρήκαν, είναι σαν να τις είχαν όλη την ημέρα. Δεν χρειάζεται κάτι να «ανακτήσουν».

Le Point: Αισθάνεται κανείς την εμπάθεια σας για τους πατεράδες... Είναι λίγο έντονο, μόλις εξήλθαμε από την πατριαρχική κοινωνία, μόλις που άντρας και γυναίκα βιώνουν την ισότητα και παραπονιέστε για τους φτωχούς πατεράδες.

Aldo Naouri: Παραδέχομαι την εμπάθεια. Αλλά ο πατέρας και η μητέρα δεν είναι ίσοι. Οι ενδομήτριες σχέσεις αφήνουν ίχνη ανεξίτηλα στα παιδιά, που γνωρίζουν αμέσως ποια είναι η μητέρα τους από την οποία δεν μπορούν να «απαλαγούν», ενώ ο πατέρας για ένα μωρό είναι ένας ξένος. Η μητέρα οφείλει να επενδύσει στο λόγο της και η κοινωνία να την στηρίζει στην αρμόζουσα θέση της, η οποία δεν είναι ανταλλάξιμη με αυτή της άφωνης μαμάς. Κάνουμε το αντίθετο και όλος ο κόσμος χάνει. Θυμόσαστε την αναφορά του δικαστή Briel πάνω στην βία στα περίχωρα το 1998. Η διάγνωση ήταν χωρίς αμφιβολία: έλλειψη του πατέρα!

Le Point: Όμως οι πατεράδες του σήμερα είναι περισσότερο παρόντες, επενδύουν πολύ περισσότερα στα παιδιά τους.

Aldo Naouri: Είναι θαυμάσιο, αλλά για μια φορά ακόμα, αν δεν επενδύσουν και δεν αναγνωρισθούν στον ρόλο τους από την φωνή της μητέρας και ολόκληρη την κοινωνία, αν θεωρούνται σαν δεύτερες μητέρες, δεν υπάρχει τίποτα να προσθέσουν στην εκπαίδευση του παιδιού. Ένας πατέρας μπορεί να είναι συνέχεια παρών και να μην έχει καθόλου λόγο. Έτσι το βλέπω! Δεν πρόκειται για την εισαγωγή μιας άδειας πατρότητας των δέκα πέντε ημερών με την οποία θα επαναφέρει την θέση του. Είναι ενθαρρυντικό η κοινωνία και οι μητέρες να δεχτούν, ότι ο πατέρας παίζει σπουδαίο διαλεκτικό ρόλο στην εκπαίδευση: ελκύστε τη μητέρα προς την θηλυκότητά της και θρυμματίστε την σχέση μητέρας παιδιού.

Le Point: Αν αυτή η «ανεπάρκεια στην εκπαίδευση» διαιωνίζεται, σε τι κίνδυνους εισέρχεται η κοινωνία;

Aldo Naouri: Ένα άτομο του οποίου η παιδική παντοδυναμία δεν έχει σταματήσει από την συνεχή εκπαίδευση, στην ώριμη ηλικία θα ζει στην αγωνία, στην φιλαυτία και στη μονομανία. Τους αναγνωρίζω αμέσως αυτούς τους ενήλικες! Αν οι γονείς δεν επαναεπενδύσουν στο ρόλο τους, η κοινωνία μας κινδυνεύει με ρήξη στο κοινωνικό ιστό, ο οποίος είναι ήδη παρόν. Κινδυνεύει να μείνει ακυβέρνητη.

Le Point: Στο βάθος ποιο είναι για σας το παιδί το σωστά μεγαλωμένο;

Aldo Naouri: Είναι το ήρεμο παιδί.